

Historisk-kartografisk netværk HisKIS inviterer til workshop om:

Udskiftningskort og Original 1 kort

**Syddansk Universitet
Campusvej 55, 5230 Odense M
lokale U 96**

16. november 2004

Udskiftningskort og Original 1 kort er kongerigets bedste kortmateriale til belysning af landskabs- og bebyggelsesforhold for tiden omkring år 1800. Kortenes store målestok (1:4000) giver en uforlignelig detaljeringsgrad, som vanskeligt lader sig erstatte med Videnskabernes Selskabs konceptkort eller minorerede sognekort fra samme periode, og som ikke siden er lavet mere detaljeret. Kortenes tilblivelse og oprindelige anvendelse stiller kildekritiske krav til den moderne historiker, geograf, arkæolog, biolog, landinspektør eller landskabsarkitekt, som har interesse i at udnytte et eller flere af kortenes temaer til at løse grundvidenskabelige eller strategiske problemstillinger.

Kortene anvendes i stigende omfang, og de seneste 8-10 år er kort over ejerlav eller hele områder blevet vektoriseret af forskellige institutioner (se oversigtskort under geodata på <http://hiskis.net>). Hvordan dette er gjort, er workshoppens hovedtema om formiddagen, hvor georeferering og warping i GIS samt tolknings- og vektoriseringmæssige problemstillinger forelægges. GIS-teknologien giver nye analysemuligheder. Om eftermiddagen vil eksempler på kortenes digitale anvendelse blive fremlagt. Nogle metoder er allerede kendte fra den analoge tidsalder, mens andre kun er praktisk mulige i et GIS-miljø.

Workshoppen er tænkt som et forum for erfaringsudveksling og diskussion af kortværkernes anvendelse. Den henvender sig hovedsaglig til forskere, forvaltere og andre med erfaring eller et vist kendskab til kortværkerne og til GIS.

Deltagerantal: maksimum 40 personer

Deltagergebyr: kr. 200.- (inkluderer frokost og kaffe)

Beløbet indbetales på girokonto reg. 1199 kontonr. 20 10 755, mærke 97 657 16332 til Syddansk Universitet, Campusvej 55, 5230 Odense M.

Tilmeldings- og betalingsfrist er d. 1. november 2004

Spørgsmål vedr. workshoppen kan rettes til:

Per Grau Møller, Syddansk Universitet (pgm@hist.sdu.dk)

Peter Korsgaard, Kort og Matrikelstyrelsen (ptk@kms.dk)

Jens Andresen, Århus Universitet (farkja@hum.au.dk)

Morten Stenak, Syddansk Universitet (stenak@hist.sdu.dk)

*HisKIS er et tværfagligt og tværinstitutionelt netværk støttet af Statens Humanistiske Forskningsråd 2003-2005. Netværkets formål er at forøge kendskabet til historiske kort, luftfoto og andre historiske geodata, og fremme en videnskabelig og strategisk anvendelse af dem. Netværket har eksisteret siden 2001 og har lanceret egen hjemmeside: <http://hiskis.net>, der udgør kernen i det **Historisk Kartografiske Informations System**.*

HisKIS-workshop

Udskiftningskort og Original 1 kort

Syddansk Universitet
Campusvej 55, 5230 Odense M
16. november 2004

Program

9.30 Registrering og kaffe

GIS-teknik og kildekritik

10.00 Warping og geo-referering af O1-kort.

Til nogle landskabsrelaterede problemstillinger er en simpel geo-referering ikke nok. Her kræves en vridning (warping) af kortene for at de kan anvendes i det videre arbejde. Hvorfor og hvordan det kan gøres samt hvilke resultater (grader af præcision) man kan nå er målet i denne første afdeling.

Korte indlæg (10 min.) efterfulgt af diskussion

- *Per Grau Møller, lektor, Kartografisk Dokumentationscenter, Syddansk Univ.*
- *Ib Radoor, landmåler, Moesgård Museum.*
- *Sonja Li Tind, GIS-medarbejder, Danmarks Jordbrugsforskning.*

11.00 Usikkerheder og standarder ved geo-referering og vektorisering af historiske økonomiske kort i stor målestok – erfaringer fra Norge.

Stein Domaas Tage, Ph.d.-studerende, Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp.

11.30 Tolkning og standardisering af signaturer.

Kortværket afspejler både ”standard-signaturer” og individuelle signaturer fra landmålerens side. Hvilke tolkningsmuligheder indebærer dette og hvordan skal vi forholde os hertil når vi arbejder dem ind i et GIS?

Korte indlæg (10 min.) efterfulgt af diskussion

- *Per Grau Møller, lektor, Kartografisk Dokumentationscenter, Syddansk Univ.*
- *Ib Radoor, landmåler, Moesgård Museum.*
- *Sonja Li Tind, GIS-medarbejder, Danmarks Jordbrugsforskning.*
- *Carsten Carstensen, skovløber, Gribskov Statskovdistrikt.*

12.30 Frokost

Analyse- og anvendelsesmuligheder

I denne session vil der blive givet eksempler på, hvordan kortværket kan udnyttes digitalt til at besvare forskellige landskabsorienterede problemstillinger. Løsningerne bundes i en tolkning af kortværket sat i relation til andet materiale, hvorved dets anvendelsesmuligheder og i sidste ende også dets ophavssituation perspektiveres.

13.30 Etablering af wetness-index i rastermiljø og sammenligning med Original 1 kortets eng- og mosesignaturer

Jens Andresen, lektor, Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Århus Universitet.

14.00 Matrikelproblematikker – boniteringen og bygningerne

Peter Korsgaard, arkivar, Den National Geodatabank, Kort og Matrikelstyrelsen

14.30 **Kaffe og kage**

15.00 Rekonstruktion af landskabet 1683 vha. markbøger og Original 1 kort med brug af Access og MapInfo

Lone Seeberg Jensen, stud. mag., Institut for Antropologi, Arkæologi og Lingvistik, Århus Universitet.

15.30 Bonitering og jordbund

Mogens Greve, seniorforsker, Danmarks Jordbrugsforskning

16.00 Arealanvendelse, dynamik og kontinuitet i Vendsyssel 1800-2000

Morten Stenak, adjunkt, Kartografisk Dokumentationscenter, Syddansk Universitet

16.30 Diskussion og afslutning

17.00 **SLUT**